

ZÁKLADNÍ POJMY
PRÁVNÍ PRINCIPY
ZÁSADY ZÁKONA O
VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

Předmět úpravy ZVZZ

- Pravidla pro zadávání veřejných zakázek **/vz/**
- povinnosti dodavatelů při zadávání **vz** a při zvláštních postupech předcházejících jejich zadání
- uveřejňování informací o **vz**
- zvláštní podmínky fakturace za **vz**

Zadání veřejné zakázky /VZ/

Zadáním **vz** je uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, z níž vyplývá povinnost

- dodavatele poskytnout dodávky
- služby
- stavební práce

Co se nepovažuje za zakázku

- kterou se zakládá pracovněprávní vztah
- jiný obdobný vztah
- smlouvy upravující spolupráci zadavatele při zadávání veřejné zakázky

Veřejná zakázka

- **zakázka na dodávky** § 14 odst. 2,
- **veřejná zakázka na stavební práce** § 14 odst. 3
- **koncese na služby** § 174 odst. 3
- **nebo koncese na stavební práce** § 174 odst. 2.

Předpokládaná hodnota vz

- předpokládaná výše úplaty vyplývající z plnění **vz** (vč. úplat od třetích osob), bez DPH
- předpokládaná hodnota změn závazků ze smlouvy
- předpokládaná výše cen, odměn, plateb, které zadavatel poskytne dodavatelům v souvislosti s jejich účastí
- výše aktuální okamžiku zahájení zadávacího řízení neb zadání **vz**
- výše ze zkušeností se z se stejným obdobným

veřejné zakázky u provozních jednotek

- zadavatel musí zahrnout všechny provozní jednotky (zásadně)
- ne v případě, kdy jsou funkčně samostatné při zadávání **vz** (městské části, fakulty VŠ)

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky rozdělené na části

- hodnota podle součtu předpokládaných hodnot všech těchto částí, nezáleží zda v jednom či více řízeních, samostatně neb ve spolupráci
- součet předpokládaných hodnot částí **vz** musí zahrnovat předpokládanou hodnotu všech plnění, která tvoří jeden funkční celek a jsou zadávána v časové souvislosti
- výjimka - jednotlivá část v hodně pod 20%

Předpokládaná hodnota vz pravidelné povahy

- ve výši skutečné ceny uhrazené za uplynulých 12 měsíců (příp. upravené o očekávané změny)

- součet předpokládaného plnění za následujících 12 měsíců

□ výjimka jednotková cena je v průběhu účetního období proměnlivá a zadavatel pořizuje takové dodávky či opakované služby podle aktuálních potřeb

➤ u smluv na dobu určitou – za celou dobu účinnosti smlouvy

➤ u smluv na dobu neurčitou – za dobu 48

z judikatury: rozsudek KS sp. zn. 62
Ca 30/2008
a navazující NSS sp. zn. 2 Afs
132/2009, 62 Ca 36/2011

Předpokládaná hodnota služeb

- hodnota **vz** na služby dle celkové smluvní ceny

Pokud není stanovena:

- a) za celou dobu trvání smlouvy, je-li doba trvání

smlouvy rovna 48 měsíců nebo kratší,

- b) za 48 měsíců u smlouvy na dobu neurčitou, nebo smlouvy s dobou trvání delší než 48

měsíců

Předpokládaná hodnota služeb

Dále musí zohlednit

- u pojišťovacích služeb pojistné, provizi
- u bankovních, finančních – vycházet z veškerých souvisejících plateb jako jsou provize, úroky, odměny
- u projektových služeb – základem budou platby za zpracování projektu (honoráře), provize aj.

Předpokládaná hodnota stavebních prací

- nutno zahrnout i předpokládanou hodnotu odpovídající dodávkám a službám nezbytným pro provedení stavebních prací
- výrobky předané zadavatelem dodavateli rovněž započíst 22

Předpokládaná hodnota ve zvláštních případech

- u rámcové dohody
 - dynamického nákupního systému
- je rozhodná souhrnná předpokládaná hodnota všech **vz**, jež mohou být na základě rámcové dohody nebo v dynamickém nákupním systému zadány
- inovační partnerství
- předpokládaná hodnota výzkumných a vývojových činností, u kterých se mohou být

Režim veřejné zakázky

- se určuje podle její předpokládané hodnoty
- povinnost dodržet režim určený při zahájení zadávacího řízení i v případě, že by byl oprávněn použít jiný § 24
- ale i zjednodušený režim dle § 129.

Nadlimitní veřejná zakázka

- předpokládaná hodnota je rovna nebo přesahuje finanční limit stanovený nařízením vlády zpracovávajícím příslušné předpisy EU
- Zadavatel ji zadává v nadlimitním režimu

Nadlimitní režim

volba druhu zadávacího řízení

- otevřené řízení
- užší řízení a

Za splnění zvláštních podmínek i

- jednacím řízením s uveřejněním
- jednacím řízením bez uveřejnění
- řízením se soutěžním dialogem
- řízením o inovačním partnerství

Podlimitní veřejná zakázka

- Nedosahuje výše nadlimitní
- Zadává v podlimitním režimu podle části třetí, pokud ji nezadává ve zjednodušeném režimu, nebo u ní neuplatnil výjimku

Volba druhu zadávacího řízení v podlimitním režimu

- a) zjednodušené podlimitní řízení s výjimkou **vz** na stavební práce, jejíž předpokládaná hodnota přesáhne 50 mil. Kč
- b) druhy zadávacích řízení pro nadlimitní režim

Veřejná zakázka malého rozsahu

- Jejíž předpokládaná hodnota je rovna nebo nižší v případě veřejné zakázky:
 - a) na dodávky nebo na služby částce 2 mil.Kč
 - b) na stavební práce částce 6 mil. Kč

Zjednodušený režim

- **vz** včetně koncesí podle na sociální a jiné zvláštní služby uvedené v příloze č. 4
- i služby v příloze neuvedené když jejich předpokládaná hodnota nižší, než je předpokládaná hodnota služeb uvedených v příloze
- Zdravotní a sociální včetně administrativy, služby pro veřejnost obecné či organizované odbory, pol. organizacemi, hotelové

Druhy zadávacích řízení 3

- a) zjednodušené podlimitní řízení 25
- b) otevřené řízení část 4., 56
- c) užší řízení 58
- d) jednací řízení s uveřejněním hl. IV, 60
- e) jednací řízení bez uveřejnění hl. V, 63
- f) řízení se soutěžním dialogem hl. VI, 68
- g) řízení o inovačním partnerství hl. VII, 70
- h) koncesní řízení, část 8., § 174
- i) řízení pro zadání vz ve zjednoduš. režimu část 5., §

Volba druhu řízení

- zadavatel volí druh s ohledem na své postavení, předpokládanou hodnotu, příp. na základě splnění zákonných podmínek
- otevřené a užší řízení lze využít vždy???

Veřejný zadavatel

- Česká republika; v případě České republiky se organizační složky státu považují za samostatné zadavatele
- Česká národní banka
- státní příspěvková organizace
- územní samosprávný celek, jeho příspěvková organizace
- jiná právnická osoba, pokud

Zadavatel

osoba, která k úhradě nadlimitní nebo podlimitní veřejné zakázky použije více

- než 200 000 000 Kč, nebo více než 50 % peněžních prostředků
- a) rozpočtu veřejného zadavatele,
- b) rozpočtu Evropské unie nebo veřejného rozpočtu cizího státu
- /výjimka případů, kdy je vz plněna mimo EU/

Sektorový zadavatel

- Vz zadávaná jinou osobou při výkonu relevantní činnosti
 - relevantní činnost vykonává na základě zvláštního nebo výhradního práva podle 152
 - nad touto osobou může veřejný zadavatel přímo nebo nepřímo uplatňovat dominantní vliv /plyn, teplo, elektroenergetika a voda:/
 - projekty vodních děl + odpadní vody

Dodavatel

- Dodavatelem se rozumí osoba, která nabízí poskytnutí dodávek, služeb nebo stavebních prací
- více těchto osob společně
- pobočka závodu

Účastník zadávacího řízení

Dodavatel se stává účastníkem zadávacího řízení v okamžiku, kdy §47

- a) vyjádří předběžný zájem
- b) podá žádost o účast nebo nabídku
- c) zahájí jednání se zadavatelem v zadávacím řízení

Společné zadávání

- zadavatelé mohou veřejnou zakázku zadat společně
- také společně s osobou, která nemá povinnost postupovat podle zákona
 - písemná smlouva
 - zásadně solidární odpovědnost

Společně z různých členských států

Rozhodné právo:

- mezinárodní smlouva
- dohodou osob zúčastněných na zakázce
- pro centrální zadavatele z jiného členského státu, je rozhodným právem jeho právo i pro přezkum

Centrální zadavatel

- Centrálním zadavatelem je zadavatel dle našeho anebo podle práva jiného členského státu
- a) pořizuje dodávky či služby, které následně přenechá jednomu nebo více zadavatelům za cenu nikoliv vyšší, než za kterou byly pořízeny
- b) jiný zadavatel nebo zadavatelé pořizují

Odpovědnost za dodržení zákona

- Za dodržení zákona odpovídá při centralizovaném zadávání 1) centrální zadavatel
- 2) zadavatel samostatně zadávající vz
 - a) v rámci dynamického nákupního systému provozovaného centrálním zadavatelem,
 - b) na základě rámcové dohody uzavřené v rámci centralizovaného zadávání

Odpovědnost

- u výlučně sektorových veřejných zakázek, postupuje podle ustanovení upravující sektorové veřejné zakázky

Příklad právního obyčeje u nás

□ Jmenování premiéra

Právní principy, obecné zásady právní

- na rozdíl od obyčejů je však nenalézáme ve společnosti ale v samotném systému práva
- nejsou konkrétní – mají vyšší míru abstraktnosti
- mohou být výjimečně vyjádřeny explicitně v právním předpise (OZ, zak. práce, ZVZ)
- lze je z předpisu dovozovat – z Ú plyne právo na práci
- jsou vytvářeny právní teorií, obvykle pocházejí už od římského práva
- mají z podstaty především argumentační charakter (jejich konkrétní obsah je součástí argumentace *ad hoc*)
- např. právo na spravedlivý proces, presumpce nevinny,

Princip cca norma

Normy se vzájemně vyklučují – ano cca ne
základné elementární jednotka právního řádu

Principy pracují s vyvažováním – princip
proporcionality a subsidiarity

Nejobecnější, nejhodnotnější, maximy, skelet
předpisů, odvětví, veřejného a soukromého práva,
právního řádu

nižší a vyšší, významnější, ústavní a běžné,
odvětvové a objektivního práva

Cíle působení

**Zefektivnění působení práva,
kterou je dosahováno „prozařování ducha
zákona“,**

považuji za možnou až relativně běžnou
aplikaci právních principů ve veřejných
zakázkách velmi často užívané

Princip, zásada, pravidlo

Princip základní bod, pilíř, znak práva, hodnota, standard normativního systému zvaného právo (např. svoboda, spravedlnost, humanismus nebo i rovnost).

Zásada v obecnější podobě a míře konkretizuje, rozpracovává princip, je spojena s individuálnější, bližším normativním obsahem. Je však stále ještě na velmi vysokém stupni abstrakce (římsko-právní zásady spravedlnosti, zásada co není zakázáno, je dovoleno, zásada vztahů *lex generalis* a *lex specialis* aj.).

Odlišení

Pravidlo Jedná se o obsahově nejkonkrétnější pojem. Bývá vyjádřen v konkrétních ustanoveních pozitivního práva a blíží se představě normativního textu různého stupně obecnosti. Jako příklad lze uvést pravidla silničního provozu.

Možnosti odlišování, resp. ztotožnění pojmů

Z jedné strany lze určitý rozdíl nalézt. Základní dělicí čarou pro event., byť velmi subtilní, rozlišování pojmu princip a zásada je zatímco zásady lze (být i víceméně výjimečně) v objektivním právu obvykle změnit, právní princip je možné pouze dočasně a v dané individuální situaci či věci (naprosto výjimečně) odsunout na přechodnou dobu a jaksi latentně do pozadí, nechat převážit jiný princip. Jeho „upozadění“ se děje pravidelně na úkor jiného principu, vždy dočasně a v jedinečném okamžiku. Neříká to obvykle nic o významu „potlačeného“ principu.

Ztotožnění pojmů

Na druhé straně lze považovat tento rozdíl za spíše akademický, neostrý a v některých momentech až příliš svazující.

Dle v právní praxi a pravděpodobně pod jejím tlakem i v právní teorii, včetně obecné, došlo k zaujetí poněkud zjednodušeného stanoviska.

Jde spíše o konvenci, jak budou všechny tyto popsány instituty pojmenovány a používány. Je tomu tak zřejmě zjednodušení, nebo z důvodů praktických či jiných. Možnost jejich skutečné identity lze také uvést.

Poté se označují, resp. zastřešují obvykle jedním pojmem – „princip“ či „zásada“, ev. „obecná zásada právní“. Zákonodárce spíše pléduje pro pojem zásada. Jistou roli mohla sehrát i okolnost, že v (nejen) anglickém jazyce jde vlastně o jeden termín

Předpoklady použití principů

Pozitivní a negativní.

Pozitivní předpoklady jsou ty, které zde musí existovat, aby vůbec vznikl problém, který by byl následně řešitelný nějakým právně logickým pravidlem, zásadou nebo principem.

Jejich „pozitivnost“ spočívá v nutnosti právního řešení určité skutkové podstaty na základě dané „společenské poptávky“, resp. potřeby řešení zvláště obtížného případu, zejména v souladu s nemožností porušení, resp. příkazem jiného stěžejního principu – *denegatio iustitiae*.

Předpoklady

Negativním předpokladem tohoto postupu je, že daný problém (okruh, jednání) není dostatečně nebo vůbec řešen konkrétním pozitivním ustanovením. Negativnost záleží v nedostatečné míře popisu pravidla chování nebo konstrukce jakési „nadměrné obecnosti“ vedoucí k ne-jednoznačnosti interpretace. Poslední možností pro posouzení merita věci je až „mlčení“ (třeba při vědomí, že i mlčení zákona má, resp. může mít svůj normativní obsah) zákonodárce o problému.

Právní jistota....

POZO
R!

- Winter, který popsal „všechny“ v úvahu přicházející principy, vyskytující se v českém právu a dospěl až k číslu 528. Je tedy nasnadě, že takto je v českém právním řádu použitelných cca 500 právních principů, které bývají, resp. latentně mohou být používány jako jakási korekční pravidla výkladu pozitivního práva. /Nálezy ÚS/

Role principů, zásad (a pravidel)

- 1) Tvoří v jistém smyslu základní skelet, páteř právního řádu, právních odvětví a jednotlivých předpisů.
- 2) Představují často „základní“, resp. nejvýznamnější interpretační pomůcky ve výkladu právních norem, umožňují potvrzení či vyvrácení správnosti anebo nemožnost správné aplikace dané právní normy.
- 3) Nejčastěji v tzv. zvlášť složitých případech (hard cases) ev. (hraničních případech) určují východiska, směr, korekce, pravidla nebo způsob výkladu, potvrzují správnost, pravdivost nebo nepravdivost nebo jindy mohou odstraňovat tvrdosti nebo derogovat. V tomto smyslu je lze také označit za jakési významné verifikátory.
- 4) Právní principy a zásady mají kromě vyšší míry obecnosti také zakódovanou vyšší axiologickou kvalitu, hodnotu a obsah

Role

- 4) Principy jsou schopny prozařovat právní řád, urychlovat a usnadňovat jeho reakce na dynamicky se měnící, konkrétní a vrstevnatou společenskou realitu komplikovaných a strukturovaných vztahů, dodávat mu zdravého rozumu, naplňovat ducha zákona, dodávat smysluplnosti, ryzosti a jistého puncu spravedlnosti.
- 5) Plní, byť spíše v jedinečných, zvláštních případech i roli „vlastního pravidla chování“. Konec konců je vlastně každé rozhodnutí podle principů v podstatě a v důsledku shodné s rozhodováním podle „běžných“ právních norem.

Role

- 7) Případnou kolizi mezi nimi je možné často rozhodnout na základě testu proporcionality, rozhodnutí pro dání přednosti jednomu z nich nemusí být v každém případě jen na podkladě poměrování principů, ale i jiných úvah.
- 8) Je nutné odlišovat principy a zásady v právu nebo principům přiznat hierarchický charakter.
- 9) Rozeznáváme ústavní a obyčejné, vyšší a nižší, logicko-právní a pozitivně-právní, obecné a odvětvové čili - speciální principy a zásady.

Rozum, principy spravedlnosti

- spravedlnost má příliš subjektivní charakter
- závaznost je tedy pouze argumentační

Doktrinální publikace

- = učení významných právníků
- nemají absolutně závazný charakter => subjektivní povaha a prakticky nulová formální legitimita
- jejich argumentační závaznost však může být velice intenzivní, v důsledku materiální kvality příslušného právního názoru nebo také záleží i na reputaci jejího autora
- v mezinárodním právu veřejném

Základní zásady procesu zadávání veřejných zakázek.

1. Obecné – zásady zákona

- transparentnost
- přiměřenost /proporcionalita/

2. Ve vztahu k dodavatelům

- rovné zacházení
- zákaz diskriminace

3. Zákaz omezování účasti v zadávacím řízení dle sídla.

- V členském státě EU neb Švýcarské unie
- Ve státě, jež má uzavřenu mezinárodní smlouvu s ČR neb EU

Další zásady Evropského práva nevyjádřené v ZVZ.

- volného pohybu zboží,
 - svobody usazování, podnikání a poskytování služeb
- subsidiarita a proporcionalita /dovozená z práva EU/
- férovosti /dovozená doktríny/

Další zásady ZVZ?

- podpora hospodářské soutěže
- hospodárnosti řádného nakládání s veřejnými

zdroji

- elektronizace

- přesné specifikace způsobu provedení veřejné

zakázky

- flexibility zadávání zakázek

➤ základní jsou výslovně zakotvené (§ 6 odst. 1,2,3 ZVZ)

TRANSPARENTNOST

Průhlednost, předvídatelnost, pochopitelnost, ověřitelnost, propustnost, co nejširší informovanost a kontrolovatelnost jednotlivých fází postupu veřejného zadavatele.

Smysl a cíl

- maximální zabránění korupčním praktikám,
- efektivní a hospodárné používání,
- úspora veřejných prostředků a
- kultivace podnikatelského prostředí

TRANSPARENTNOST

- rozsudek KS sp. zn. 31 Ca 166/2005
 - požadavek transparentnosti není naplněn, pokud jsou v postupu zadavatele shledány „...*takové prvky, jež by zadávací řízení činily nekontrolovatelným, hůře kontrolovatelným, nečitelným a nepřehledným nebo jež by vzbuzovaly pochybnosti o pravých důvodech jednotlivých kroků zadavatele...“*
- rozsudky NSS sp. zn. 5 Afs 131/2007, 1 Afs 45/2010
 - „...*podmínkou dodržení zásady transparentnosti je tedy průběh zadávacího řízení takovým způsobem, který se navenek jeví jako férový a řádný. (...) Porušení zásady transparentnosti nastává nezávisle na tom, zda se podaří prokázat konkrétní porušení některé konkrétní zákonné povinnosti...*“
- dále také např. v rozsudcích NSS sp. zn. 2 Afs 86/2008 (transparentnost Z.D.), KS sp. zn. 62 Af 36/2010 (netransparentní hodnocení), KS sp. zn. 62 Ca 31/2008 a NSS sp. zn. 1 Afs 45/2010 (omezení počtu zájemců losováním), KS sp. zn. 62 Af 61/2012 (elektronické losování), a další.

Zákaz diskriminace

- působí ke všem potenciálním dodavatelům
- zjevná diskriminace (rozdílné zacházení s jednotlivcem a celkem)
- skrytá diskriminace (podmínky nastaveny pouze zdánlivě stejně)
- nelze tento koncept aplikovat mechanicky – existují limity, všechny podmínky nemohou působit na všechny dodavatele stejně
- přístup k dodavatelům musí být *materiálně* stejný

Přiměřenost

- nižší hodnota VZ = nižší nároky na proces zadávání,
 - přiměřenost kvalifikace (technická, zdrojová, personální musí být odůvodněná),
 - přiměřenost stanovených lhůt,
 - požadavků zadavatele apod.
-
- souvisí s diskriminací – co je nepřiměřené je i diskriminační

Zákaz diskriminace

➤ rozsudek KS sp. zn. 62 Ca 9/2007

➤ rozsudek NSS sp. zn. 5 Afs 131/2007

▪ „[p]orušení zásady nediskriminace zadávacího řízení by nesporně nastalo, pokud by zadavatel v téže situaci a v týchž otázkách přistupoval k některým uchazečům o veřejnou zakázku procedurálně nebo obsahově jinak než ke zbylým, popř. pokud by v důsledku zadavatelova postupu bylo některým uchazečům objektivně znemožněno nebo ztíženo ucházet se o veřejnou zakázku za podmínek, za nichž se o ni mohou ucházet jiní uchazeči“.

➤ rozsudek NSS sp. zn. 1 Afs 20/2008

▪ „[z]ákaz diskriminace uvedený v § 6 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, zahrnuje jednak formu zjevnou, jednak formu skrytou. Za skrytou formu nepřipustné diskriminace je třeba považovat i takový postup, kterým zadavatel znemožní některým dodavatelům ucházet se o veřejnou zakázku nastavením technických kvalifikačních předpokladů zjevně nepřiměřených ve vztahu k velikosti, složitosti a technické náročnosti konkrétní veřejné zakázky, v důsledku čehož je zřejmé, že zakázku nemohou splnit někteří z potenciálních uchazečů, jež by jinak byli bývali k plnění předmětu veřejné zakázky objektivně způsobilými“

Rovné zacházení

- rovnost příležitostí všech dodavatelů o veřejnou zakázku
- shodné zacházení s uchazeči
- nutno dodržovat ve všech fázích zadávacího procesu
- souvisí s transparentností – nutno nějakým způsobem ověřit, zda bylo se všemi uchazeči rovně zacházeno

Rovné zacházení při jakémkoli doteku, zejména při právních jednáních ve vztazích mezi zadavatelem a všemi uchazeči bez jakýchkoli rozdílů.

Zadávací dokumentace, musí v každém okamžiku umožnit objektivní a stejné podmínky, včetně momentu posuzování podaných nabídek a výběru.

Dle rozhodnutí Embassy Limousines and. Services v. Evropský parlament, rozsudek Soudu 1. stupně č. T-2003/96 ze dne 17. prosince 1998 je mj. zadavatel povinen projevovat souvislé a logické chování vůči uchazečům, nesmí přihlídnout k jakékoli intervenci politických a administrativních subjektů pocházejících i zevnitř instituce.

Další zásady (výslovně nevyjádřené)

- nelze je upřednostnit před základními zásadami, jsou doplňkové
- **podpora** hospodářské soutěže
 - judikovaná zásada – např. KS sp. zn. 62 Af 61/2010, KS 62 Af 112/2013 (napadeno u NSS sp. zn. 1 As 256/2015), NSS sp. zn. 5 Afs 42/2012 (vytvoření podmínek pro následné JŘBÚ)
- **hospodárnost** (účelem zákona je férová soutěž, která by měla vést k hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání prostředků z veřejných zdrojů)
 - rozsudek NSS sp. zn. 5 Afs 43/2012 a jemu předcházející rozsudek KS sp. zn. 62 Af 62/2010
- **elektronizace** procesu zadávání

Děkuji za pozornost!